

української війни. Це стало значущим стимулом та поштовхом для створення повноцінного Інституту стратегічних комунікацій (ІСК), як структурного підрозділу в складі НУОУ.

Передумовами створення інституту є трансформація системи військової освіти для забезпечення підготовки високопрофесійних фахівців у галузі стратегічних комунікацій для Сектору безпеки і оборони України, розвиток досліджень, узагальнення досвіду та впровадження стратегічно-комунікаційних інновацій у сферу національної безпеки та оборони.

Основними завданнями інституту є:

Підготовка офіцерського складу на рівні вищої освіти (магістр) за спеціальностями: «Організація морально-психологічного забезпечення військ (сил)», «Організація правоохоронної діяльності у Збройних Силах», «Організація правового забезпечення військ (сил)», «Управління інформаційною безпекою у Збройних Силах»;

Навчання офіцерів на курсах старшого керівництва (стратегічний рівень L-4);

Підготовка офіцерів на Об'єднаному штабному офіцерському курсі (оперативний рівень L-3);

Співпраця з міжнародними науково-дослідними та аналітичними інститутами та організаціями, що здійснюють навчання та дослідження з питань стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки;

Здійснення науково-технічної діяльності та підготовки ад'юнктів;

Розробка та вдосконалення навчально-методичного забезпечення та навчального обладнання та засобів для забезпечення освітньої та наукової діяльності у сфері стратегічних комунікацій.

Склад ІСК НУОУ:

Керівництво інституту;

Навчальна частина;

Кафедра інформаційної боротьби;

Кафедра соціальної комунікації та публічної дипломатії;

Кафедра внутрішніх комунікацій;

Кафедра зв'язків з громадськістю;

Кафедра військового права та правоохоронної діяльності;

Науково-дослідний відділ проблем розвитку та впровадження стратегічних комунікацій.

Джерела та література

1. Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Наказ МОУ № 612 від 22.11.2017. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada>.

2. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018 (№ 31). Ст.241. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada>.

Май Ю., генерал-майор, проф., доктор філософії; д-р Сенк А., доцент
Факультет суспільних наук Державного професійного університету імені проф. Е. Щепаняка в Сувалках, Польща

ЗВИВИСТИЙ ШЛЯХ УКРАЇНИ ДО ЗАХІДНИХ ДЕМОКРАТІЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ. ВИБРАНІ ПРОБЛЕМИ

Анотація. *Автори, спираючись на свої знання та стратегічні документи НАТО та ООН, спробували оцінити шанси приєднання до європейської та натовської спільнот через призму поточної та прогнозованої ситуації в Україні. Україна вже відповідає декільком початковим вимогам Європейського Союзу. До них, безумовно, відноситься Закон про захист інтелектуальних цінностей та усунення випадків порушення положень Конституції та поваги до людської гідності. Ключове питання для України – перемогти злочинну росію за допомогою*

західних союзників, але іноді ця допомога запізнюється. На ці та інші запитання автори намагаються дати достовірні відповіді.

Ключові слова: *Україна, Європейський Союз, НАТО, захист незалежності, війна, захист країни, європейські цінності*

Передусім хочеться подякувати організаторам сьогоднішньої конференції, особливо керівництву ТНТУ ім. Івана Пулюя: ректору університету Миколі Митнику, проректору з наукової роботи Павлові Марущаку та професорсько-викладацькому складу факультетів та інститутів за послідовну роботу щодо державної безпеки та вдосконалення засад військового мистецтва в сучасних умовах.

У той же час ми хотіли б передати привітання та подяку за співпрацю від керівництва Державного професійного університету ім. проф. Е. Щепаняка в Сувалках пані ректора Марти Капусти, проректора пані Агати Вондоловської та декана факультету суспільних наук Едіти Кімери.

Як науково-педагогічний колектив Державного професійного університету в Сувалках, ми маємо за честь мати можливість зустрітися та обмінятися науковими думками з науковцями вашого Університету, особливо тому, що, як наголошували експерти у мистецтві ведення війни, зокрема генерал Бен Ходжес, колишній командувач армії США у Німеччині, наш край, так званий Сувальський коридор, або Перешийок, став «ахіллесовою п'ятою» НАТО. Цей висновок безпосередньо впливає з надзвичайно безглуздої та варварської війни росії проти української держави та нації в центрі Європи, а також її далекосяжної імперської стратегії. Знаючи, яку роль відіграє Перешийок у територіальній інтеграції країн НАТО, можна очікувати чого завгодно.

У нашому короткому виступі ми хочемо торкнутися запропонованого раніше питання щодо «спроби оцінити звивистий шлях України до західної демократії та НАТО». Я вважаю, що після того, що сталося, і перебігу російської агресії проти України, ми повинні активно і об'єктивно підійти до оцінки цих дій, щоб не було сумнівів у тому, хто є агресором і з якою метою він веде цю війну.

Це дуже важливе, навіть фундаментальне питання для України, щоб всебічно оцінити всі можливі геополітичні та внутрішні умови, які хоч якось впливають на те, чому ми зараз перебуваємо в такій політичній та військовій ситуації, і чому багатьом державам, які були створені після розпаду Варшавського договору і СРСР, ще не доводилося йти шляхом до інтеграції з НАТО та ЄС.

Щоб всебічно оцінити всі умови ситуації, що склалася, тобто місце, значення, роль і сучасний стан України, необхідно досить детально врахувати, принаймні, два аспекти оцінки. Перший стосується геополітичної оцінки, тобто зовнішніх умов, які були після 1989 року в Центральній та Східній Європі та їх трансформації дотепер, оскільки процес трансформації для цієї частини Європи не завершено. Як ми знаємо, стан багатьох нині суверенних і незалежних країн не можна вважати певним і постійним, але серйозним і таким, що вимагає готовності готуватися до гіршого. Другий аспект стосується оцінки внутрішньої ситуації в Україні до та після розпаду СРСР. Ми знаємо, що внутрішня політика кожної країни і, насамперед, політична зрілість партійних еліт і суспільства, мають вирішальний вплив на національну згуртованість і єдність, що значною мірою визначає зовнішню і внутрішню безпеку країни. Це питання слід залишити внутрішньоукраїнським суб'єктам, головним чином науковим та історичним інституціям та відповідним суспільним і неурядовим групам, оскільки ніхто інший не має кращих знань для такої оцінки.

До змісту першого аспекту оцінки, на наш скромний погляд, може підійти така теза: усі зусилля та рішучість українського народу дотепер у боротьбі з російським агресором, а також допомога США та країн НАТО та ЄС, а також багатопланові обмеження та обмеження співпраці з росією поки що не приносять очікуваних результатів. Маємо на увазі реалізацію та

досягнення кінцевих стратегічних цілей України та демократичних міжнародних організацій, які її підтримують, щодо повернення втрачених територій у кордонах до 2014 року та отримання умов для демократичного розвитку держави у співпраці із західними країнами НАТО, в т.ч. США та ЄС.

Ця теза жодним чином не применшує Україну, оцінюючи хід війни з 24 лютого 2022 року, навпаки, як ми неодноразово наголошували, вона засвідчила неймовірну рішучість та ефективність усього українського народу в боротьбі за її майбутнє проти недавньої наддержави, якою вважали себе СРСР та Росія.

Пропаганда Путіна про те, що Росія в Україні веде війну проти цілого НАТО та країн ЄС та інші брехливі тези про т. зв. Вітчизняну війну – це велике лицемірство російської влади, головним чином у внутрішньополітичних цілях, покликане переконати і мобілізувати більші сили молодих громадян на боротьбу проти України. Відверта, брутальна агресія та варварські методи ведення війни проти суверенної держави. Скільки треба мати лицемірства та брехливості, щоб переконати націю у вітчизняній війні?

Чому така теза існує та де шукати її джерела?

Ну ось, триває третій рік війни Росії проти України. Ми спостерігаємо постійну активізацію агресії з боку Росії, а також провокаційні порушення російською авіацією кордонів сусідніх з Україною країн, які є членами НАТО, ми відчуваємо постійні збої у функціонуванні цих країн внаслідок кібернетичних атак Росії, проникнення російських розвідок у суверенні держави, а також ініціювання протестів і демонстрацій проти законної влади та органів місцевого самоврядування російськомовними меншинами та спецслужбами.

Це лише деякі форми класичної повномасштабної війни в Україні та провокацій у країнах ЄС і НАТО, включно зі США, які особливо помітні під час поточної виборчої кампанії. Це дії, які чітко свідчать про ескалацію війни в Європі та бажання розв'язати світову війну. Це божевільна стратегія Путіна, який після виборів у Росії, найімовірніше, посилить свої зусилля та інтенсивність агресії настільки, що вдасться політично та пропагандистськи переконати деяких керівників держави створити т.зв. коаліцію великих держав, включаючи Трампа, яка, за прикладом мирних конференцій у Відні в 1815 році, у Версалі в 1918 році і в Потсдамі в 1945 році, прийме рішення про новий міжнародний порядок, головним чином в Європі, в якому Росія і Путін будуть гравцем, який спробує здійснити вигідний для себе розподіл сфер впливу, і водночас уникатиме будь-яких наслідків за злочини геноциду, знищення національного надбання та об'єктів культури України. Цей сценарій, мабуть, один із багатьох, які можуть виникнути в головах авторитарної влади в Москві.

Ми усвідомлюємо це та різними способами використовуємо досвід України, щоб належним чином підготуватися до можливості посилення та поширення такої російської агресії на інші суверенні держави Центральної та Східної Європи, включаючи країни Балтії, Польщу та інші. Завдання в цій ситуації полягає в тому, щоб запобігти такому сценарію. У цьому необхідно переконати лідерів усіх країн НАТО та ЄС, щоб вжити невідкладних заходів для створення можливості постійного постачання військ України подальшими видами озброєння та боєприпасів. Скільки можна чекати поповнення озброєння та боєприпасів, знаючи, що будь-яка перерва в оперативно-бойовій діяльності є нехтуванням принципом військового мистецтва, який полягає у збереженні безперервності дій і при цьому на користь Росії, яка може в цей час організувати бойові порядки своїх військ, провести необхідні перегрупування в оперативному угрупованні з точки зору нових концепцій і рішень, а також швидше поповнити війська, запаси зброї та боєприпасів.

Слід чітко сформулювати думку, що перемога над Росією є ключем до інтеграції України із західною демократією та країнами-членами НАТО та ЄС. Це має хвилювати всі демократичні держави та організації безпеки світу. Це головна перешкода України на шляху до НАТО. Нинішня оперативна пауза завдає немислимих втрат українським військам і затягує воєнний стан, послаблюючи моральний дух армії та суспільства

Війна – найважливіший критерій, який є перешкодою на шляху до країн Західної Європи. Це результат, серед іншого, зволікання країн НАТО та ЄС із забезпеченням воюючих українських військ відповідним озброєнням та належною кількістю боєприпасів. Це не велика послуга і добродіяльність, бо українці воюють за всю Європу. Історія вчить, що лідери Росії і російський народ, який їх підтримує, ніколи не будуть задоволені і будуть постійно шукати нових досягнень, а досягнувши одного, потягнуться до наступного.

Де і яка логіка чи перешкода озброїти українські війська зброєю, еквівалентною російській чи з більш якісними параметрами, щоб вона була рівноцінною у вогневих та ударних поєдинках? Чому Росія може вільно атакувати всю територію України, чому ми дозволяємо безкарно знищувати людей і цивільні об'єкти, економічний потенціал, не даючи Україні можливості наносити удари по російських об'єктах у глибині країни? Чому ми свідомо вводимо такі обмеження, прирікаючи українських воїнів на великі втрати та постійну оборону? Росія повинна сильніше відчувати на собі наслідки початку цієї війни в Європі. Захід і США не можуть не помітити, що це фундаментальна проблема Європи і світу, яка може стати джерелом великого катаклізму. З цього приводу було зроблено чимало декларацій, заяв і запевнень, але їх ефективність залишає бажати кращого. У такій війні неможливо діяти активно без постійної допомоги.

У Стратегічній концепції НАТО від 29-30 червня 2022¹ року вперше було чітко зазначено, що Росія є найбільшою загрозою для НАТО. Справедливо оцінено, що Росія в цьому відношенні неререформована і немає надії, що вона піддається будь-яким аргументам про безглуздість цієї війни. Виникає одне запитання: що змінилося в діях країн НАТО та ЄС після цієї оцінки. Ми все ще сподіваємося на певне розуміння та проблиски обізнаності з боку російської влади. Отже, ми безсистемні, ми ставимо Україні певні умови, які обмежують наш вплив на ворога, у нас є неправильне переконання, що ми можемо викликати гонку озброєнь, і що Росія це оцінить. Це величезна помилка Заходу, яка змушує Росію вірити, що НАТО можна шантажувати використанням ядерної зброї, що воно є не рішучим і завжди зрештою поступиться.

Я думаю, що в Україні немає інших реальних поворотів на шляху до НАТО. Чим швидше світ зрозуміє цей механізм і поставить жорсткий ультиматум Росії, тим швидше закінчиться ця війна і відкриється шлях до євроатлантичних структур і ЄС.

Після нинішнього досвіду війни Україна повністю оперативним сумісно з усіма арміями НАТО і це має виправдовувати політичні та військові критерії вступу до НАТО, яким ми повинні були відповідати на початку трансформації. Нагадаю деякі з них, які НАТО визначила у 1993 році у формулі ПЗМ:

– консолідація демократичних принципів верховенства права з повагою до прав людини, громадянських свобод, демократичних засад правління – через парламентські, вільні, рівні та справедливі вибори, а також реалізацію принципів вільного ринку та конкуренції;

– впровадження принципів цивільного контролю над армією, серед іншого. шляхом призначення цивільного міністра національної оборони;

– прозорість та відкритість витрат на оборону, як показника ВВП, що публікується у загальнодоступних виданнях;

¹ Що включає стратегічна концепція НАТО? НАТО: активно використовуватиме відповідне поєднання політичних і військових інструментів, щоб допомогти впоратися з кризами, які можуть вплинути на безпеку Альянсу, перш ніж вони переростуть у конфлікти; гасити поточні конфлікти, які впливають на безпеку Альянсу; ... Метою НАТО є гарантування свободи та безпеки країн-членів Альянсу за допомогою політичних і військових засобів. з обороною та безпекою для вирішення проблем, зміцнення довіри та запобігання конфліктам у довгостроковій перспективі [1].

- заборона торгівлі зброєю з країнами, які підтримують тероризм або дозволяють терористичним організаціям перебувати на своїй території, у формі баз і навчальних центрів;
- реалізація стратегії альянсу, включаючи доктрини альянсу, STANAGS і AP, а також директивні документи щодо оборонного планування;
- участь військових у миротворчих місіях, операціях та спільних навчаннях НАТО.

У рамках своєї стратегії Україна має чітко визначені цілі, завдання та виклики, які вона має намір досягати за допомогою країн НАТО та ЄС і які включають усі вищезазначені критерії. Проте, оцінюючи геополітичне становище України з іншими пострадянськими країнами, можна зробити висновок, що кожна країна мала свій шлях до НАТО та ЄС, але вони неперівнянні з нинішньою ситуацією в Україні, і немає єдиної парадигми. для усіх.

У випадку України ми маємо розглянути воєнну ситуацію і запитати себе, чи існують якісь інші реальні вигини та нерівності, які перешкоджають процесу інтеграції.

Війна між Росією та Україною є найвищим калібром збройного конфлікту на Землі, що нагадує початок Першої та Другої світових воєн і залучає всі основні міжнародні організації та держави, які підтримують мир у світі.

Нинішня політична та військова ситуація у світі дуже складна. Переважно збройні конфлікти, що тривають на багатьох континентах, особливо драматичні в Україні та на Близькому Сході, також яскраво свідчать про неефективність нинішніх глобальних механізмів безпеки для протидії війнам і будь-яким конфліктам. І це може бути другою причиною звивистого шляху до демократії на Заході та НАТО².

Незважаючи на існування багатьох міжнародних організацій, створених з наміром створити систему колективної безпеки у світі, і досить чіткі положення в їхніх договорах та угодах, головним чином у Статуті ООН. Світ не створив дієвих механізмів реагування на авторитарні, деспотичні, володарські та наддержавні держави, які спричиняють конфлікти та є постійними членами Ради Безпеки ООН³. Постійні члени Ради Безпеки ООН повинні були бути оплотом безпеки і миру в світі для всіх суверенних держав, малих і великих, багатих і бідних, а не підпалювачів і ініціаторів конфліктів, дбаючи лише про свої партикулярні інтереси. Ми вже робили це в міжвоєнний період з Лігою Націй. Росія не може почуватися безкарною. Єдиним ефективним рішенням щодо Росії є приклад зведення рахунків з фашистською Німеччиною після Другої світової війни.

Положення Статуту ООН неадекватні поточній ситуації. Ці положення були розроблені та ратифіковані людьми та країнами у післявоєнній ситуації, і ніхто не оцінював, що може статися у світі через 80 років. Генеральна Асамблея ООН мала повноваження приймати положення Конвенції ООН у 1945 році, і вона має це досі як найвищий орган ООН, що приймає рішення. Важко сказати, чому в цьому питанні немає ініціативи. Не тільки Україна опинилася на вибоїстій дорозі до західних демократій, але й усі країни опинилися в глухому куті, і ніхто не має ідей, як з нього вибратися.

Резюме. Підсумовуючи, я хотів би підкреслити, що неефективність міжнародних організацій, особливо ООН, НАТО та ЄС, викликає подив і жах у своїй зручності та відсутності

² Статут ООН - багатостороння міжнародна угода, що встановлює і визначає систему Організації Об'єднаних Націй (тому його іноді називають конституцією ООН) [2].

³ Рада Безпеки складається з п'ятнадцяти членів: п'ять постійних членів: Китай, Франція, Росія (колишній СРСР), Велика Британія і Сполучені Штати Америки і десять непостійних членів. Рішення про створення п'яти постійних членів Ради Безпеки було прийнято під час конференції в Сан-Франциско в 1945 році. Під час Другої світової війни ці країни були основними силами союзників. Чотири з них: Китай, СРСР, Великобританія і Сполучені Штати Америки взяли на себе витрати на організацію конференції в Сан-Франциско. З 1946 по 1965 рік Рада Безпеки мала шість непостійних членів. З 1965 року їх кількість зросла до десяти і не змінилася донині [3]

співчуття до націй, які страждають через варварську поведінку деяких країн, яскравим прикладом чого є Росія.

Відсутність послідовності у впровадженні припущень про мир і підтримці безпеки у світі робить авторитарні та тоталітарні держави ще більш сміливими та змушує їх все більше ігнорувати голос націй та різні рішення, прийняті цими організаціями. Що сьогодні означають резолюції Ради Безпеки ООН або послання чи декларації Генеральної Асамблеї ООН?

Підсумовуючи, хотів би наголосити, що ми маємо бути послідовними у своїх прагненнях і голосно говорити та постійно писати про ці неефективні дії у підтримці безпеки та миру у світі, не боячись критики, адже це наша роль і місія.

Користуючись нагодою, я хотів би повідомити вам, що в нашому університеті ми також будемо обговорювати питання безпеки та війни в Україні, з метою розробки висновків на майбутнє щодо вирішення потенційних конфліктів та того, як бути готовими захищати свою батьківщину. Під час Наукової конференції 16-17 травня 2024 р. у Державному професійному університеті в Сувалках. Детальна інформація з даної теми доступна на сайті. Я щиро запрошую вас на цю конференцію, цього року вона буде збагачена розвідкою Сувальського перешийка.

Джерела та література

1. URL: <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2024/02/06/dlaczey-dominacja-rozpoznacza-jest-imperatywem/index.html> [дата звернення: 28 квітня 2024]
2. URL: https://www.unic.un.org.pl/dokumenty/karta_onz.php [доступ: 28.04.2024]
3. URL: https://www.unic.un.org.pl/poznaj_onz/rada_bezpieczenstwa2.php [доступ: 28 квітня 2024]

УДК 355.031.7

Марченко Я., канд. іст. наук

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Україна

РЕАКЦІЯ НАТО НА ТИМЧАСОВУ ОКУПАЦІЮ РОСІЄЮ КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Анотація. Розглянуто ставлення Північноатлантичного Альянсу (НАТО) до тимчасової окупації Кримського півострова Російською Федерацією у 2014 році. Охарактеризовано процес тимчасової окупації крізь призму зовнішньополітичних факторів, зокрема вказано на нерішучість провідних міжнародних військово-політичних організацій у питанні протидії агресору та відновлення територіальної цілісності Української держави. Констатовано, що НАТО як і США – провідна організація Північноатлантичного Альянсу, обмежилися декларативними заявами, в яких висловлювали «глибоку стурбованість» подіями в Україні та закликали Російську Федерацію «не втручатися в справи Криму».

Ключові слова: Україна, Кримський півострів, Російська Федерація, НАТО, тимчасова окупація

Marchenko Ya., Ph.D.

Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy

REACTION OF NATO TO THE TEMPORARY OCCUPATION OF THE CRIMEAN PENINSULA BY RUSSIA

Abstract. The attitude of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) towards the temporary occupation of the Crimean Peninsula by the Russian Federation in 2014 is examined. The process of temporary occupation is characterized through the prism of external political factors, particularly highlighting the indecisiveness of leading international military-political organizations in countering the aggressor and restoring the territorial integrity of the Ukrainian state. It is noted that NATO, like